

¶ Dominica in festo Circumcisio-
nis. Anno domini Millesimo
quadringentesimo nonas
gesimoseptimo. De
primo precioso
lapide Dnyz
chino mife
ricordie.

Precipe eis vt tollant .xij. lapides
Josue. iij.

Legim' in libro Ezo-
di. capitulo.
vicesimo octa-
uo. qd cū deus
iussisset Moy-
sen facere fra-
trisuo Aaron
vestem sanctā
in gloriam et

decorem eamq; qualis esse deberet/ descri-
psisset/ inter cetera precepit: vt ei faceret su-
per humerale de auro z purpura zc. Pone
retq; duos lapides Dnychinos/ in vtroq;
latere super humeralis/ inscriptos nomini-
bus duodecim filiorum Israel zc. Simi-
liter z pectorale quadrangulū/ similiter de
auro z purpura zc. [ein viereckecht binst/
tuoeb] quod appellabatur rationale/ quod
habebat mensuram palmi/ tam in longitu-
dine/ qm in latitudine/ iussitq; vt in eodem
rationali poneret quattuor ordines lapi-
dum [vier z ylen stein.]

¶ In primo versu/ erat Sardius To-
pazius z Smaragdus. ¶ In secōdo Car-
bunculus/ Saphyrus et Jaspis. ¶ In
tertio Lygurius Achates z Amethystus.
¶ In quarto Crisoliticus/ Dnychinus/
et Berillus. In doli auro p ordines suos/
habebantq; noia filioz Israel/ singuli sin-
gula insculpta. Tale z tam preciosum lapi-
dibus preciosis/ erat pectorale summi pon-
tificis Aaron/ z non sine mysterio magno/
z significatione. Hoc enim factū erat secun-
dum beatum Thomā. prima secūde. que-
stio. cū. ad significandum/ qd ferret onus to-

tius populi/ per hoc qd habebat nomina
eorum in humeris/ z qd iugiter de eorum sa-
lute cogitaret/ per hoc qd portabat eos in
pectore/ quasi in corde habens. Adde qd et
insignum/ quia verus sacerdos. Christus
Iesus/ dominus noster/ in eternum bene-
dictus/ cui? ipse erat figura duodecim prin-
cipales virtutes in corde suo erat habitus
rus/ z suis cultoribus eadē consulturus.

¶ Ipsi sunt lapides preciosi. duodecim
consilia Christi/ Sardius/ correctio frater-
na/ Topazius obedientia/ Smaragdus
castitas/ Carbunculus charitas/ Saphy-
rus paupertas/ Jaspis verborum simpli-
citas/ Lygurius operum z verborum con-
fornitas/ Achates sollicitudinis vitatio/
Amethystus mansuetudo/ Crisoliticus occa-
sionis peccandi extrulio/ Dnychinus/ mi-
sericordia/ Berillus intentio recta. Huius-
rum lapides preciosissimi/ z super omne aus-
rum et Thopation/ a Dauid reputati.
Ideo dilexi mādata tua super aurum z co-
pation.

¶ Venit mibi in manus hec torax/ gem-
mis stipata/ querenti quid vobis hac die
pro bono anno/ loco Encenij traderem/ et
vt arbitror/ non proorsus indigni/ aut con-
temptibilis. Quis enim pectorale hoc des-
piceret/ quod summus sacerdos Christus
dominus in pectore gessit/ rex regum/ et do-
minus dominantium/ quod suis cultoris
bus induendum post se reliquit/ et cōmen-
dauit pro singulari/ Ctenodio. Sed forsi-
tan non satis estimabitur/ nisi sigillatim
singulas gemmas vilitauerimus diligens-
ter/ et non perfunctorie. Et opus erit illud
comicum/ Dnus nostruz ornato verbis
Sed quis laudaret has omnes/ et singu-
las in vna hora? Nemo plane. Sed in
bac hora vnam exaceruo illo producam/
alias singulis annis futuris/ quibus su-
peruixerimus/ domino dante/ pducemus.
Sed quam vultis/ vt iam imprimis con-
trectemus/ Illam vtiq; si placet/ que in su-
premo sita fuisse legitur/ Dnychinum/ quē
in vtroq; latere super humeralis posit' erat
preter hunc qui etiā in rōnali penultimus
positus est. Accipe Dnychinuz hunc pro
F iij

Sermones.

presenti anno / aptus plane et necessarius omnibus nobis. Per ipsum significatur misericordia / et quando opportunius se ingerit misericordia q̄ hoc magnarum misericordiarum tempore. Sic igitur hic misericordie Dnychinus Encenium vestrum / hunc vobis commendo et trado hunc suscipite hilari fronte / atq; secundum eius interpretationem vestram vitam moderate.

¶ Sed que conuenticio Dnychini et misericordie? Cur per eum misericordia significatur? conueniunt ne in aliquibus conditionibus? vtiq; in tribus.

¶ Primo, Dnyx similis est ungui humano: sic et misericordia.

¶ Secundo, Dnyx oculo infirmo appositus sponte sua: quasi res sensata intrat sine lesione / circuitq; oculum / et penetrat interius omnes partes quousq; eius contrarios humores / prozusus excusserit.

¶ Tertio, Dnyx valet contra scabiem et dealbat faciem. Hec tria noster spiritualis Dnyx misericordie perficit sicut clare deducemus. Sed ad preuens hec tria non possumus perficere: solum autem primū / relictis qua duo / ad seriam sextam Epiphanie domini referuantes / expediemus.

Rima igitur Dnycis proprietates est: q̄ similis est in colore et magnitudine ungui humano / vnde et nomen traxit: vt enim dicitur in Breuiloquo, Dnyx onycis quedam gemma appellatur / dicta sic / eo q̄ habeat in se permixtum candorem in similitudine unguis humani. Dnyca enim greci unguem dicunt. Unde hic onycus vel onyculus pro eodez lapide / et corripit pe. genitiui onycis / Hec ille. Sic et misericordia / habet unguis similitudinē. Et in quibus ais est ungui similis misericordia? Respondeo q̄ primo / in hoc est similis ungui misericordia / quia unguis est extremum in homine: vnde et per unguis in scriptura vltimate operationes designantur. Exodi. x. Non remanebit nec unguis (ait Moses pharaoni vultu dimittere populum / non autem peco-

ra) Et extremi con sanguinei apud teutonicos appellantur / nagel freund. Et certe misericordia siue consilium misericordie / et cetera dicit se etiam vsq; ad vltimum possibilitatis nostre. Immo perfecta misericordia non habet vltimum: quia vt dicit glosa Leuitici. ij. Misericordia nunq̄ impletur / q̄ si miseris quantum potes plus tamē velle debes. Si vis videre / quomodo ad extremū misericordia initar unguis perueniat: quia a corde prodit vsq; ad extremum hominis sicut statim dicitur. Ecce dum vides pauperem miserum. Primo tangitur et commouetur cor tuum misericordia / quia miseria pauperis tangit cor tuum. Sed nunquid ibi sistit? Non vtiq; sed ratio procedit / tamen vera est: vsq; ad os / vt consoleris pauperem. Neq; ibi sistit / sed ad manus vsq; digitos et unguis / deriuatur. id est ad opus. Legitur de muliere in Proverbis. Manū suas non solum cor et os aperuit inopi / Et palmas suas extendit ad pauperem / nisi enim sic / frustra nobis ipsis blandimur super misericordie Dnychino. Tertis est nobis locupletissimus / atq; hac in parte nullo modo reprobandus / diuini ille beatusq; Joannes / qui inquit in Canonica sua. Qui habuerit subitantiā huius mundi et viderit fratrem suum necesse habere / et viscera sua clauerit ab eo: quomodo charitas dei manet in eo? Filioli mei non diligamus verbo neq; lingua / sed opere et veritate. i. Joannis. ij. Et beatus Jacobus capitulo secundo. Si frater et soror nudi sint et indigeant victu quotidiano / dicat autē aliquis ex vobis illis. Ite in pace / calefacimini et saturamini / non dederitis autē illis que necessaria sunt corpori. Quid proderit? quasi diceret / nichil. Ecce misericordia vt unguis de corde prodit vsq; ad extremum digiti. Vis adhuc videre quomodo prodeat / prodit vsq; ad existentem in extrema necessitate. Sic q̄ vbi talē viderit / et necessaria administrat / de superfluo suo simpliciter necessarij: scit enim se ad hoc teneri sub pena peccati mortalis. Immo aliquando in casu cogit ad tradendum sibi simpliciter necessarij / et id t̄m quod summe ege-

De Genio Spiritus

est videri potest et extrema necessitate. Et certe misericordia siue consilium misericordie / et cetera dicit se etiam vsq; ad vltimum possibilitatis nostre. Immo perfecta misericordia non habet vltimum: quia vt dicit glosa Leuitici. ij. Misericordia nunq̄ impletur / q̄ si miseris quantum potes plus tamē velle debes. Si vis videre / quomodo ad extremū misericordia initar unguis perueniat: quia a corde prodit vsq; ad extremum hominis sicut statim dicitur. Ecce dum vides pauperem miserum. Primo tangitur et commouetur cor tuum misericordia / quia miseria pauperis tangit cor tuum. Sed nunquid ibi sistit? Non vtiq; sed ratio procedit / tamen vera est: vsq; ad os / vt consoleris pauperem. Neq; ibi sistit / sed ad manus vsq; digitos et unguis / deriuatur. id est ad opus. Legitur de muliere in Proverbis. Manū suas non solum cor et os aperuit inopi / Et palmas suas extendit ad pauperem / nisi enim sic / frustra nobis ipsis blandimur super misericordie Dnychino. Tertis est nobis locupletissimus / atq; hac in parte nullo modo reprobandus / diuini ille beatusq; Joannes / qui inquit in Canonica sua. Qui habuerit subitantiā huius mundi et viderit fratrem suum necesse habere / et viscera sua clauerit ab eo: quomodo charitas dei manet in eo? Filioli mei non diligamus verbo neq; lingua / sed opere et veritate. i. Joannis. ij. Et beatus Jacobus capitulo secundo. Si frater et soror nudi sint et indigeant victu quotidiano / dicat autē aliquis ex vobis illis. Ite in pace / calefacimini et saturamini / non dederitis autē illis que necessaria sunt corpori. Quid proderit? quasi diceret / nichil. Ecce misericordia vt unguis de corde prodit vsq; ad extremum digiti. Vis adhuc videre quomodo prodeat / prodit vsq; ad existentem in extrema necessitate. Sic q̄ vbi talē viderit / et necessaria administrat / de superfluo suo simpliciter necessarij: scit enim se ad hoc teneri sub pena peccati mortalis. Immo aliquando in casu cogit ad tradendum sibi simpliciter necessarij / et id t̄m quod summe ege-

¶ Secundo similis est misericordia ungui humani / quia unguis de corde prodit vsq; ad extremum digiti. Vis adhuc videre quomodo prodeat / prodit vsq; ad existentem in extrema necessitate. Sic q̄ vbi talē viderit / et necessaria administrat / de superfluo suo simpliciter necessarij: scit enim se ad hoc teneri sub pena peccati mortalis. Immo aliquando in casu cogit ad tradendum sibi simpliciter necessarij / et id t̄m quod summe ege-

De Gémis spiritualibus.

XXXV

puta si viderit personam in extrema necessitate existentem / esse necessariam / reipublice aut animarum salutem: quibus propter mortem eius grande damnum accideret: etiam si tunc pro tali moreretur: vt ille superuiveret.

¶ Prodit tandem longius: q̄ ne dum existens in extrema: sed etiam in magna solum existens necessitate, largitur de superfluo sibi necessariorum simpliciter / et decente natus. Si placet de his diffusius dicere: vide ex. 4. dñtin. 16. Gabrielis. Ecce quomodo misericordia imitar vnguis / ad extremum vsq̄ procedit / et Christum ad extrema vsq̄ coegit: vt ne dum sua / sed et se pro fratribus miseris exponeret / et per manus sanguine et spiritum effunderet maior rem charitatem nemo habet.

¶ Secundo / similis est misericordia vnguis: quia sicut vngues albi / plani / molles / et tenues / et subrubentes / et bene pernici / optimi in homine ingenium indicant: et hoc est vnum ex signis: quod valde raro fallit. Quia tales vngues ab optima procedunt complexionem: vt ait Albertus libro primo de animalibus. Et vtiq̄ misericordia signum est nobilis ingenij / et animi / leuis oculos tuos / et vide / et considera in omni genere creaturarum / et inuenies: quia ea / que et eis nobilia dicuntur / communicatiua sunt / et liberalia. Leo (si Alberto creditur in libro. 2. animalium) est animal magis gaudens et liberalius: propter quod dicitur rex ferarum: et quia communicatiua est prede ideo indignatur prouidere in crastinum: et abhorret iterum redire ad sui cibi reliquias: sed permittit accipi a quocunq̄ / et maxime ab homine: quem etiam non perimit: nisi in magna fame: quando alium non inuenit cibum obuians autem / et prouocantes / et prostratis / et veniam petentibus / aliquando parcit. Disce / o tu homo / quisquis es: que tibi de nobilitate blandiris: disce a bestia hac nobili non sis insupplices crude lis non inuadito hominem pauperem cum consumendo / per suorum necessariorum subtractionem: dummodo alias sufficientem habueris alimoniam. Neq̄ mense tue re-

liquias referues / sed in vsu pauperum exponas. Neq̄ in crastinum polliceris.

¶ Quod si Leonem non exaudis docentem leua oculos altius in aerem: et respice autem nobilissimam Aquilam: que vt Albertus ait) heros autem est: vnde et Herodius appellatur. Vide inquit: quia valde predam communicat alijs auibus / et tu eam imitato. Conspice in profundum maris et fluminum / et vide piscium nobilissimum Salmonem optimum omnium piscium (vt dicit Plinius allegatus ab Alberto.) Ecce cor eius de corpore extractum: diuilsime mouetur / cito et tu misericors / mouetur cor tuum (o nobilis) preter et super ceteros homines. Moueatur inquam misericordia in pauperes / et plane signum tue nobilitatis expandisti. Quod si immobile fuerit ad pauperum miserias. Non nobile plane cor: sed rusticum esse te monstrasti. Sed quid bestias / aues nobiles / et pisces / in testimonium liberalitatis produco: cur non deum omnium nobilissimum et nobilium creaturarum creatorem inuenerim / ipse plane nobilissimus summe liberalis est: ita vt non solum det sua: sed etiam seipsum. Et non solum seruientibus: sed etiam hostibus suis. Matthei quinto. Qui solem suum oriri facit super bonos et malos: et pluit super iustos et iniustos / ipse propter liberalitatem suam / fecit quecumq̄ facta sunt: quia ad dandum ea / facit quecumq̄ fecit / creaturas enim rationales fecit: vt eis daret.

¶ Tertio. Similis est vngui misericordia: quia vngues inflexi / curui / Rapaces / indicant / et imprudentes. Et crasse manus si digitos breues ultra modum habeant / declarant tergiuerforem / insidiosum et furem. Sic et rapacitas sine in misericordia tenacitas / et obduratio / significant animam rusticum et ignobilem.

¶ Nimirum sicut liberalitas signum est nobilitatis: sic rapina et tenacitas / signum est rusticitatis. Multi hodie qui reputantur nobiles / rusticissimi sunt / cum non cessent auferre atq̄ subtrahere pauperibus

Sermones.

et illis: qui possunt defendere se / Magister Alanus / a. m. est. t. apud montem Pessulanum / et suis essent vicini / et milites: q. tantus clericus esset: et ad omnia interrogata responderet. De comuni consilio euntes querierunt: que esset magna curialitas. Qui respondit: dare / qui omnes consenserunt. Et dixit eis: que est maior rusticitas: qui non potuerunt in eam conuenire: et increpauit eos dicens. Ego posueram vos in viam ad questionis mee solutionem. Si enim dare / curialissimum est auferre rusticissimum est: vñ vos qui incessanter auertit pauperibus / rusticissimi estis.

¶ Ecce igitur: quia misericordia signum nobilitatis est / rusticitatis autem tenacitas et rapina. Hunc venit hora et iam est: vt qualis quisq. sit probetur: an nobile cor habeat vel rusticum. Scitis: quia pauperes sunt in egestate maxima / in nuditate: et merito illius inaudite scabies: que eos adco obliuit / facie totoq. corpore: presertim in pudendis / eosq. vit: vt longe minus turpe sit et tolerabilius / esse leprosum q. tali scabie infectum / solo hoc dempto / q. hec curabilis: lepra autem non.

¶ Eguerunt illi hactenus / cibo / veste / et domo: quippe q. ab omnibus erant spacti: neq. ab aliquo colligebantur sub tecum: sed in frigore et nuditate cogebantur degere: quasi sub dino. Jam autem quia recepti sunt sub tecum: si diu sic manserint / graue admodum erit eos pascere: q. morbus ille et scabies / diuicius inhereat: multi sunt. Ecce nonagintaquattuor in vna domo / femine in stuba vna / viri in alia / miseru spectaculum / horrendus fetor / aspectus horrendus. Ex his nonagintaquattuor que modo simul sunt / aduene sunt quinquaginta. Reliqui famuli et famule ciuium / nihil loquor de ciuibus istis: qui in domibus suis manent / sic infecti. Hi nonagintaquattuor ex hospitali nutriuntur: quod si diu durare deberet / vix ad hoc sufficeret. Consilium ergo est: q. cure medicorum et Chirurgicorum sint tradendi. Medicinæ autem ex Apothecis emende sunt preciosæ / indigent ergo vestra ope / quatinus preciosum

um aromatum habere possint: quo emantur.

¶ Vestrum ergo erit fratres charissimi / manus extendere / et liberaliter eis elemosynam impendere / non parce. Qui enim parce seminat / parce et metet. Quilibet et iuxta suam facultatem / omnes tamen aliquid / et nemo nihil prester. Vidua pauperum tuo presterit minuta / et maius omnibus (teste domino) intulit. Qui multum habet / multum preter. Nobilis nobilitate / liberaliter. Qui miles est / aut doctus: quibus aurum licet deferre / non argentum offerant sed aurum / non pharaos / sed florenos: similiter et eorundem vices. Et hi qui libenter essent Milites / aut famine que vellent habere Milites in maritos / omnes aurum offerant. Sed et hi qui diuites sunt: similiter multa dent. Certe estis de fidelitate administratorum / ego ipse oculum adhibeo: vt in usus illorum exulum distribuat / elemosyna per vos prestanda / precipue autem sacerdotes et prelati ecclesiarum / et monasteriorum sint liberalissimi / portent instar Aaron Onychinum misericordie in vtroq. humero / et vinum in corde: vt reali subleuatione et cordiali misericordia pauperum spirituales et corporales supportent. Imitatores domini nostri Iesu Christi summi sacerdotis secundum ordinem Melchisedech. Panem et vinum offerentes / sed et populum: sicut et ipsi in humeris suis et corde / quema modum dixi supportantes. Siquidem et ipse hoc fecit: de quo scribitur. Puer natus est nobis / et filius datus est nobis: principatus eius super humerum eius. Et crucem nostram / in humeris portauit / in locum Labuarie. Non sumus similes charissimi fratres / legali illi sacerdoti: de quo dicit dominus in Euangelio. Quia vulneratum preterit. Similiter et Leuita / et in vices cundia vtriusq. Samaritanus eundem collegit. Sed et vos (o Samaritani labici) audite: quia non dimisit Samaritanus vulneratum / incuratum: qui relicus erat a sacerdote: immo inde sumpsit occasionem vulneratum colligendum: quia a

De Gemis spie

in vna domo / femine in stuba vna / viri in alia / miseru spectaculum / horrendus fetor / aspectus horrendus. Ex his nonagintaquattuor que modo simul sunt / aduene sunt quinquaginta. Reliqui famuli et famule ciuium / nihil loquor de ciuibus istis: qui in domibus suis manent / sic infecti. Hi nonagintaquattuor ex hospitali nutriuntur: quod si diu durare deberet / vix ad hoc sufficeret. Consilium ergo est: q. cure medicorum et Chirurgicorum sint tradendi. Medicinæ autem ex Apothecis emende sunt preciosæ / indigent ergo vestra ope / quatinus preciosum

De Gemis spiritualibus.

XXXVI

facerdote fuerat neglectus. Sic o laice & tu non dimittas pauperes curare: si videris clericos & sacerdotes / eos negligere: sicut multi facere solent / arguit / alij nihil dant. Et ergo ego nihil debeo dare / falsum est: et mala sequentia: imo ratio fortissime ad oppositum concludit. Sequitur enim bene / alij relinquunt pauperes: ergo tu non debes relinquere: quia si alij non relinquerent: tu ut tu non teneris eum / non relinquere. Omnis ergo homo aliquid prestat / iuuenes & senes cum iunioribus. Omnes aliquid offerunt puero Jesu / propter nos hodie circumciso. Circumcidamus & nos superflua in pecunijs propter eum: qui propter nos circumcisus est in prepuce. Fundamus vinum propter eum: qui propter nos fudit sanguinem / Encenium ei omnes prestant in suis pauperibus. Circumcide o frater / vngues ferreos / rapaces & tenaces auaricie. Fac tibi eos humanos ut non ad rapiendum: sed ad elargiendum sint apti: attere eos ad petram illam durissimam. Petra autem erat Christus / ad exemplum eius / trade saltem tua: qui tradidit se: Beatus qui tenebit et allidet paruulos suos: id est paruificentiam suam / ad petram: ut efficiatur magnificus: sicut Christus petra fuit in dando magnificus. Circumcide te mox cultello Perrino: ne incircumcisus manens interficiaris ab Angelo: sed circumcidaris petra illa acutissima: que posita est in ruina & resurrectione multorum in Israel. Exod. 4. Circumcide / o filia captiua / circumcide vngues: ut placeas domino tuo: ut ducaris ab eo in uxorem / Vngues tenacitatis inflexos abscidito / & planos tibi facies / misericordie & liberalitatis / reduceris sic in libertatem prius captiua.

¶ Feria sexta Festum Epiphaniæ Anno 14.97. Adhuc de Onychino miscodie. Duos lapides Onychinos iculos auro / pones in vtroque latere super humeralis. Exodi. xxviii.

Hodie aurum obtulerunt puero reges Magi. Et tu miscodie Onychinum / auro ad litteram include: ut sit elemosyna tua / non parca sed larga / de auro non argenteo. Dixi (si tamen meministis) dominica precedenti festo Circumcisionis / quam admodum per Onychinum: quem vobis prestiti Encenium / significatur misericordia / propter tres proprietates: in quibus communicant.

¶ Prima proprietas: quia Onychinus habet similitudinem vnguis humani. Sic et misericordia / et hoc in tribus.

Primo: quia vnguis est extremum in homine / et misericordia impellit ad extrema.

Secundo: quia plani vngues et tenues sunt signa bone complexionis & ingenij. Et misericordia est signum animi nobilis.

Tertio: quia vngues reflexi sunt signa ignobilis et rustici / rapacisq; animi. Et in misericordia / tenacitas / signum est animi rustici et ignobilis etc.

¶ Est secunda proprietas: quia Onychinus intrat oculum naturaliter / et purgat.

¶ Tertia: quia scabiem auferit / et faciem dealbat / duas illas non exposui: sed ad presentem diem ex intentione reseruavi. Timui enim / ne non satis ad misericordiam vos per sermonem vnicum possem commouere. Sed longe aliter euenit / benedictus deus: magnam enim elemosynam administrastis / et verbum dei cepit in vobis: ut quid ergo / iterum vos / iam ad misericordiam commotos / commouere niterer.

Ista ergo duo reliqua puncta / amodo non ad eum finem absoluere conabor: sed ad alium. Non ad commouendum vos ad miscodiam: sed ad in ea perseverandum. Laudes Onychini

De Gēnis spiritualibus.

XXXVII

redit oculus ad lumen suū generale / quod prius impediēbat humoz pcretiōe / o qua lū luc prodit hic ⁊ alibi misericordibz. **L**upidus / nullas pauperis misērias videt / etiam si oculis eius ingerant. Non videt rat vlcera Lazari iacentis ad ianuā suam diues: non maciem / non nuditatem / ideo ad eternam misēriam deuenit / q̄ misēriam pauperis intelligere noluit. Non sic nō sic misericordes, sed beatus qui intelligit super egenum ⁊ pauperem / quia in die mala liberabit eum dominus. Ecce fratres / quo modo **D**nychinus misēricordiē oculū cor dis subintrat / mundat ⁊ per p̄leq̄ns illuminat. Quod si testimonia hec ⁊ ratiōes / non sufficiunt audi testem: omni exceptiōe superiorem / primam veritate n / **C**hristū do minū Date elemosynam / ⁊ omnia munda sunt vobis. **Luce xi.**

Tertia proprie-
tas **D**nychini est: q̄ valet contra scabiē ⁊ dealbat faciem. Et misēricordia scabiē peccatoz abstergit ⁊ faciem anime dealbat. **A**ufer plane misēricordia vestra / scabiē corporis pauperum illorum qui de elemosynis vestris per chirurgicos curantur: ⁊ vt speramus sanabuntur. Sed adhuc maiorem habet virtutes equidem ⁊ anime tue scabiē abstergit. Sed habet ne anima inquis scabiē: habet vtiq̄. Et qd̄ queso aliud est p̄t̄z q̄ scabies: anime faciem pulcherrimā ad imaginem dei factam turpiter defedans? **I**acu lam plane relinquit in anime facie peccatū cum etiā iam actu transierit: **F**acies eozū sicut nigredo olle / ait **P**ropheta ⁊ **D**avid vt quid facies peccatoz sumitis: vtiq̄ laruate sunt anime peccatozū: alienam quam naturalem preferentes personam. **N**ōne in conspectu dei vt leprosus / abominabilis est peccatoz ⁊ vere leprosus est ⁊ quid lepra quam scabies: aut non sentis peccati pruritū: o peccatoz postq̄ te inuasit peccati scabies ⁊ quanto plus scalpseris / tanto magis augetur pruritus ⁊ scabies serpit augete q̄: nūi peccatum p̄petratum mox

per penitētiā deleatur mox trahit ad alios ud ait beatus **G**regorius. Porro ne dū subiectū inficit hec peccati scabies / sed est ad modum contagiosa [erblich] ⁊ secum habitantes maculat. **L**ū sancto sanctus eris ⁊ cum peruerso peruerteris: ⁊ qui conuersatur cum superbo induet superbiam: initar pomū putridi alia circa se inficientes nūm tibi videtur temere dictū / scabiē esse peccatum / hanc abstergit inquam **D**ny misēricordiē ⁊ faciem anime dealbat: testis est nobis magn' ille **J**oannes **C**hrisost. qui dicit q̄ elemosyna illustrat animam ⁊ eam bonam efficit ⁊ decoram. **S**ed malles forsitan testimoniū habere et scripta: non deest frater **S**icut aqua extinguit ignē ita elemosyna extinguit peccatum: defecerat hec aqua diuini / ideo clamabat pro gutta aque quia cruciabatur in flamma. **H**ec est aqua illa quā domin' noster **J**esus **C**hristus in cena nouissima fuderat in peluim / pedes discipulorum loturus. **S**icut enim exemplum dederat humilitatis in lauando eozum pedes. **S**ic ⁊ secundum mysteriū cōmendauit nobis pietatem: aqua em̄ in pelui est pietas in corde. **I**mmo lauacrum puri gurgitis celestis agnus attingit / peccata que non detulit nos abluendo sultulic. **N**os oues scabiose peccatis originalibus ⁊ actualibus: ipse sine scabiē ⁊ tamen pro nobis lotus est. **E**sset hic questio gratulissima tractanda. **A**n ex natura actus / elemosyna extingueret peccatum? **E**t quomodo elemosyne corporales effectum facerent spiritualē? **Q**uod si non ex natura actus / quereretur / cur ergo potius elemosyne illa extinctio attribuitur q̄ alijs actibus meritorijs ⁊ satisfactorijs / cū eque per illos sicut per hanc peccata dimitti soleant a deo. **S**ed de his alibi per beatū **T**hōmam in secunda secunde ⁊ doctor super quarto sententiarum qui videant. **S**ufficiat nobis quia ita sit / quomodo autem fiat / committamus deo ⁊ scholasticis. **N**emo autem putet / hunc nostrum **D**nycem misēricordiē: solum has tres enumeratas habere cum **D**nyte naturali proprietates: sed multo plures habet / immo qd̄ in alijs virtutibz sparsim reperitur: in hac

6

De Gemis spiritualibus.

XXXVIII

iudicium. Et nedum sententiā fert sed eam executioni demandat in propria persona/ loca em̄ in regno celoz assignat ecclesia. xvi.
Omnis misericordia faciet vnicuique locū fm̄ intellectū peregrinationis illius: et fm̄ meritum operi illius. Quid queso precioſus noster Onychino/ qui tot habet virtutes sed nō omnes enūeraui neq; possem Verum de sufficiūt ad eū cōmendabilem faciēdum et reputandū precioſum. Nemo ergo eum cōtemnat/ qui potius grātanter Encens loco excipiat/ cū gratiā actione Et eum auro inclusum/ super vtrunq; humerū ponat in pectore. Sis misericors miseris in corde et habes Onychinū in pectore: miseris eozū abige et eos releua in de fecibus spiritualib; et corporalib; et duos Onychinos tenes in humeris: hoc facito nō ppter inanem gloriā/ laudem aut hominum fauorem: sed ex dei et proximi dilectione/ ppter dei gloriā/ anime tuē salutē et auro onychinos inclusisti. Quod nisi feceris virtutes quas recensui non habebunt onychini sed rem perdes et meritū. Hoc Encensium taliter auro inclusum: excipere et cōseruare suadet: im̄o imperat nouus natus rex. Estote misericordes sicut et pater vester misericors est. Et cur domine: qz beati misericordes quoniam ipsi misericordiam cōsequuntur. Lum igit hoc onychinorū Encensium acceptare et magnipendere optimus retriūtimator/ eterna infans sapientia et veritas/ sua deat et imperet/ tantaq; bona conferat vt eloquentem victoremq; in extremo iudicio efficiat: ianuāq; paradisi aperiat/ et in medijs tenebris luceat: peccatorem etiā lubricum in damnatiōem ire nullo pacto permittat/ amabilemq; deo et hominibus faciat. Scabiem auferat corpis et animę humores malos diuitiarum et cupiditatis abstergat: aliāq; multa bona conferat. Merito debet vnus quisq; hoc encensium lapidē videlicet hūc misericordie Onychinum non si occipendere sed palmis extensis cum gratiarum actione excipere/ quatenus hic virtutes eius mereamur percipere et alibi gloriā eternam ad quam perducatur nos dñs noster Iesus Christus. Amen.

¶ Feria secunda Circumcisionis
 Anno. i. 4. 98. de secundo lapide
 de precioso. Saphiro paupertatis voluntarie.

Præcipe eis vt tollant. xij. lapides
 Josue. iij.

Quadratum rati

onale. Das vier eckede brust
 buch / summi sacerdotis habebat quatuor ordines lapidum precioſoz q̄ erant. xij. Significabat autem sacerdos Christum Iesum/ summū sacerdotem secundum ordinem Melchisedech/ vt ait Psalmista. In cuius pectore xij. consilia Euangelica erant: et nobis ab eodem posita/ ostensa et consulta/ nō autē precepta. Ego autem sponſondi anno preterito: vobis singulis annis ex eis vnū dare pro Encensio. Et primū porrexi pro diuitib; Onychinū misericordie. in presentiarū vero pauperib; im̄o etiam diuitibus secundū exhibeo sc̄ Saphirum paupertatis voluntarie. Dico autem voluntarie. Est em̄ quedam paupertas volita/ et hec virtus non est: neq; lapis precioſus/ sed miseria. Est nostra voluntaria paupertas: amor paupertatis eoz sc̄/ qui ppter deū relinquērūt omnia sicut dñs cōsuluir: si vis perfectus esse vade et vende oīa tē. Sed illa paupertas q̄ et si actu diuitias nō abijciat: affectu tamen proſus eis nō inheret: illa inquit laudabilis est/ et nō longe (si tamen aliquanto) est a nostro Saphiro. Hunc paupertatis voluntarie Saphirū vobis preſto. p noui anni encensio/ et vt vobis eueniat opto diuitibus elemosynarijs ne depauperari timeāt: Pauperib; ne paupertate deficiant. Sed quid obducis frontes/ sup̄cilia et q̄dem maturna demittitis/ q̄si donariū hoc vile sit: plane precioſus est et non vile: qd̄ prudentissimus rex est: im̄ator Christus Iesus eterna sapientia approbavit et amavit ab incunabulis vsq; ad vltimū vite. Ecce pannis infans inuoluit/ et in presepio reclinat: qz nō erat ei locus in diuersorio. Ecce Saphirum paupertatis.

B ij

Sermones.

Petrū misit ad piscandū pro tributo soluēdo / tante em̄ fuit paupertatis: vt dicit glosa / vt vnde daret tributū non haberet. Porro die palmarū / cū cūspectis oībus / cū iam vespera esset hora / exiit in Bethaniā cum .xij. / glosa) circūspectis: si q̄s eū hospicio susciperet / tante em̄ paupertatis fuit / r̄ ita nulli adulas tus: vt in tanta vrbe nullū inueniret hospitiū. Hanc elegit / r̄ in finē tenuit: per totāq; vitam seruauit / ingrediens / progrediens / r̄ egrediens: imo auxit neq; quomodolibet remisit. Non sic nos miserī non sic / plane paupertas / omnes ingredientes in mundū istū excipit / sed postea a multis eū citur de possessione sua / sine culpa sua. Sed in exitu de mundo isto / iterū recuperat eos: Job p̄i. Fudus egressus sum de utero matris mee / nudus reuertar illuc. Non he domini paupertas / sed crescendo processit / in natiuitate p̄anis inuolutus est: r̄ pro domo habuit diuersorium: deinde hospitiū non habuit Matt̄. 8. Filius hominis non habet vbi reclinet caput suū. Et tandē in passione / proprijs vestibus spoliatus est. P̄i molein Klein bus / postea Klein bus / sea solas vestes / tandē neq; domū neq; vestem. Ecce qualiter Saphirum dilexit. Et vos igit nolite contēnere / quod summa nō contēpsit maiestas. Sed grato suscipiat̄ aīo. Non parue em̄ virtus est: q̄re merito amāndus. Et quibus multo plures habeat. Ego tamē eas innumere septenariū redegit: quos si placet audiamus.

Drimo Saphir⁹ est Lyanei coloris: vt dicit Plinius. Et celo sereno similis: vt ait glosa sup̄ Apoē. [himmelblo] Et paupertas voluntaria noster spūalis Saphirus / facit boīem eū habentē / celestem / r̄ Saphiro similē: imo saphiro pulchriore (Trenoz. 4.) candidiores Nazarei eius r̄. Saphiro pulchriores Nazarei. i. pauperes deo cōsecrati celestes efficiunt. Tum p̄iō / q̄ a terrenis totalit̄ elongant / r̄ solis celestibus intrēdunt. Tum scōdo / quia scōm Cris. paupertas ē manu ductrix: quedā in viā que ducit ad celū. Tum tertio / q̄ s̄m Bernar.

ipsa paupertate em̄ celum. Tum quarto q̄ excellentius est: q̄ isti pauperes ip̄i iam inducti sunt in proprietatem celi saluatore dicente. Mat̄. 5. Beati pauperes spiritu / quoniam ip̄sorum est regnū celorum: non dicit erit / sicut in alijs beatorum dinitibus promittitur tantūmodo in futuro. Tum quinto q̄ pauperes inducti sunt in celi possessionē non solum ad habendum ip̄sum celum sed etiam ad cōicandum alijs / quibus amici facti sunt: iuxta illud Luce. xvi. Facite vobis amicos r̄. vt cum defeceritis recipiat vobis in eterna tabernacula: fac ergo eos tibi nosos r̄ amicos r̄ familiares p̄ colloquutiones per elemosinarū collationes.

Secundo saphir

rus reddit hominē castum / vt dicit Arnol. r̄ caste peccari vult ait Helinandus. Et voluntaria paupertas hominem mundat r̄ castū efficit. Castum inquit / diuites om̄ ociosi efficiuntur / r̄ ocii affert luxuriam: querit Egitus d̄re sit factus adulter. In p̄mpro causa est / dei diosus erat. Et Basuid in quiete extra bellum factus est adulter: plane omnia mala docuit ociositas r̄ vicioz sentina est (wasser grub) r̄ noner ca virtutum. Sed r̄ mundum facit voluntaria paupertas ab infectioe diuitiarū / que admodum diuitie deturpent animū: satis dictum est in olla: ecōtrario paupertas q̄ a diuitijs elongat / animū mudat. Nō vult bec paupertas luto diuitiarū si affuant: cor apponere / sed exaudire Psalmistam bonātem. Diuitie si affuant nolite cor apponere. Nō phibet manū apponere. Si enim homines manus apposuerit / diuitias distribuendo: non inde maculabunt sed inde mundiores efficiunt / r̄ lauant in flumine hoc pmittente Christo: Date q̄ super est elemosinam / r̄ omnia munda erūt vobis. Saltem cor sit liber: quamuis manus apponant. Ipsa ordinem nature seruat. Sicut em̄ terra exterior calcatur pedib; / sic ipsa terrena calcatur mentis affectib;. Ipsa de bulum est bec pars mundi in q̄ habitacul

in d̄i iumentis vbi h̄s aspectus. J̄ra
vnde daret tributū non haberet. Porro die
palmarū / cū cūspectis oībus / cū iam vespera
esset hora / exiit in Bethaniā cum .xij. / glosa)
circūspectis: si q̄s eū hospicio susciperet /
tante em̄ paupertatis fuit / r̄ ita nulli adulas
tus: vt in tanta vrbe nullū inueniret hospitiū.
Hanc elegit / r̄ in finē tenuit: per totāq;
vitam seruauit / ingrediens / progrediens / r̄
egrediens: imo auxit neq; quomodolibet
remisit. Non sic nos miserī non sic / plane
paupertas / omnes ingredientes in mundū
istū excipit / sed postea a multis eū citur de
possessione sua / sine culpa sua. Sed in exitu
de mundo isto / iterū recuperat eos: Job p̄i.
Fudus egressus sum de utero matris
mee / nudus reuertar illuc. Non he domini
paupertas / sed crescendo processit / in nati
uitate p̄anis inuolutus est: r̄ pro domo ha
buit diuersorium: deinde hospitiū non ha
buit Matt̄. 8. Filius hominis non ha
bet vbi reclinet caput suū. Et tandē in pas
sione / proprijs vestibus spoliatus est. P̄i
molein Klein bus / postea Klein bus / sea so
las vestes / tandē neq; domū neq; vestem.
Ecce qualiter Saphirum dilexit. Et vos
igit nolite contēnere / quod summa nō con
tēpsit maiestas. Sed grato suscipiat̄ aīo.
Non parue em̄ virtus est: q̄re merito amā
ndus. Et quibus multo plures habeat. Ego
tamē eas innumere septenariū redegit: quos
si placet audiamus.

Tertio saphirus
est aqua mentis sicut
dicit Arnol. r̄ caste peccari
vult ait Helinandus. Et
voluntaria paupertas
hominem mundat r̄ castū
efficit. Castum inquit /
diuites om̄ ociosi efficiuntur
r̄ ocii affert luxuriam: querit
Egitus d̄re sit factus adulter.
In p̄mpro causa est / dei
diosus erat. Et Basuid in
quiete extra bellum factus
est adulter: plane omnia mala
docuit ociositas r̄ vicioz
sentina est (wasser grub) r̄
noner ca virtutum. Sed r̄
mundum facit voluntaria
paupertas ab infectioe
diuitiarū / que admodum
diuitie deturpent animū:
satis dictum est in olla:
ecōtrario paupertas q̄ a
diuitijs elongat / animū
mudat. Nō vult bec
paupertas luto diuitiarū
si affuant: cor apponere
/ sed exaudire Psalmistam
bonātem. Diuitie si affuant
nolite cor apponere. Nō
phibet manū apponere.
Si enim homines manus
apposuerit / diuitias
distribuendo: non inde
maculabunt sed inde
mundiores efficiunt / r̄
lauant in flumine hoc
pmittente Christo: Date
q̄ super est elemosinam /
r̄ omnia munda erūt
vobis. Saltem cor sit liber:
quamuis manus apponant.
Ipsa ordinem nature
seruat. Sicut em̄ terra
exterior calcatur pedib; /
sic ipsa terrena calcatur
mentis affectib;. Ipsa de
bulum est bec pars mundi
in q̄ habitacul

De Gemis spiritualibus. XXXIX

lum est iumentu nostri / scz corporis. Ipsa terram talpis z serpentibz relinquit: Iſaie 65. Serpenti puluis panis eius. Ipsa vult filiis huius seculi dimittere mobilia bona: z ipsa retinere immobilia idest eterna sicut verus filius.

Tertio saphirus

corpus humana vegetat / z integra membra pseruat: vt dicit Arnoldus z corpora prebet integra / boniqz coloris sicut Diascoridem [macht einen menschen vollig / wol gethon oder recht geschaffen] qualia sunt corpora gaudiosoz siue letantium. Et voluntaria paupertas / leta est effectiue / facit enim hominem letum / z vere letum. Diuicie ficte letum vere aut tristem. Testis est Seneca. qui felices vocatur (inquit) hilaritas ficta est z gravis tristitia: eo quidem gravis quia interdum non licet palam esse miseros / sed inter erumnas cor ipsum exedentes: necesse est agere felicem. Visus est mihi qd e. uis / modi est ficte letus. Similis soli iam emittenti radios / mox retrahenti z rursus emittenti: iterumqz retrahenti quem admodum fieri solet / cu celum pluuiam gestit. Sic illi Radios hilaritatis in facie ostendunt: sed mox obnubilat tristitia. Et vnde hec vicissitudo: plane ex fictioe: quia nemo diu potest gerere ficta personam / aliter habet se voluntarie pauper nam sub eodem tenore hilaritatis habet iocunditate seriosam tñ no dissolutam / celestem (vt Saphirus) faciem z aspectum. Vis audire verum letum pauperem / audi qd scriptu in vitaspatru: Natam quidem paup habebat de cuius medietate se cooperiebat: alia vero medietate sibi submittebat / erat aut vrentissimu frigus / Pater monasterij de nocte exiens / audiuit eu dicente: gratias ago tibi domine qd sunt mo diuites in custodia z qsi in inferno sedent: aut pedes hnt in ligno / stricos / ego aut velut imperator sum extendens pedes meos / z quo volo ambulo.

Quarto saphirus

lapis sanctus appellat / z gema gemmarum vt dicit Heinardus. Et vere gema gemmarum est paupertas voluntaria / a paucis tñ nota z dei donu singulare: celestis Saphirus / de celo a deo datus: o munera no dum intellecta deum / paupertas. clamat Lucanus poeta. Munera dei (idest) deoz. Vere sic est / nam paupertas z honestas a deo sunt inqt Ecclesiasticus .xi. capit. Sanctus hic Lapis est / qz paupertas sancta: locus vtiqz sanctus in quo mansit sanctus sanctorum filius dei plusqz triginta annis. Fateor terra macilenta videt paupertas: est tamen verorum honoru fertilissima. Crescere me fecit deus in terra paupertatis mee. Bene. 41. In hac terra voluit plantari vniuentus dei / scz lignu vite. Felicia monasteria quoru pauimenta hoc lapide sancto paupertas voluntarie saphiro strata sunt: illic suaviter bene z gloriose sine strepitu inceditur z scaldato. Letez vbi de pauimento lapis hic preciosus paupertas eruit fuerit illic frequens ruina / illic strepitus z inpactio / pereunt meditationes / lectioes / z orationes / ita qz seruitium ecclie nihil aliud est illic / qz inordinatus strepitus: illic vicia sunt in pace / no sunt ibi correptiones / sed supputationes: vt potius videantur Trapezete qz religiosi. Vnde nostre tepestati misere / qd fere oia monasteria no hoc lapide sancto strata sunt: sed siliabz scandalosis / abundantie z pprietatis. Sed z omnis clericalis stat / ex illa abundantia subruit: vbi maxime diuicie illic minime deuotiones z dei reuerentie.

Quinto saphirus

virtutem habet sedandi / multas malas animi passiones. Dicit em optimus esse contra fraudes / inuidiam / z terrores / s ad pacem gratiosus esse / vt dicit in Libro de natura rez: mansuetosqz z humiles efficit. Et qd queso efficacius contra has oes passioes / qz paupertas voluntaria: qz secura est / qeta z pacifica effectiue. Contra terrores est / qd em ptimesceret in mudo / qd nihil habz in mudo qd diligat. B iii

Fragmentary text from the left page, including the word 'Saphirus' and other illegible words.

De Gemis spiritualibus.

XL

Feria tertia Circumcisionis. An-
no i 4 2 2. de tertio lapide preci-
oso Smaragdo castitatis.
Precipe eis vt rollant. xij. lapides
Iosue. i. ij.

Sammus sacer-

dos habuit pectorale/ cui in-
serti erant duodecim lapides
preciosi/ significatiui duode-
cim consilioru Christi/ quos
per duodecim sequentes annos li dñs presti-
terit sigillatim vobis p Encenio noui an-
ni prestare statui. Anno igit supiori Sny-
chinu misericordie/ deinde Saphiru pau-
peritatis. hoc anno Smaragdu castitatis
offerret statui/ que z in presentiaru exhibeo
magnu plane donum. Et quid est/ inquis/
qua magnum donu/ cur Smaragdo casti-
tas coparat. Quid est castitas/ Castitas/
est actuale vel habituale propositu mentis
reiciendi libidines turpes/ z inhonestas.
Hoc propositu diuerlimode emergit aut
latet/ in cordibus multoru. Primi propo-
nunt firmiter reicere oes z illi sunt virgi-
nes. Secundi similiter licet eis aliquado
indullerint/ z sunt vidue. Tertij proponut
reicere oes vetitas z phibitas/ z etia non
prohibitaz superabundantiã z excessum/
z sunt coniuges. Romẽ itaqz castitatis est
comune/ temperantie virginu coniugatoru z
viduaru. Est igit triplex spes castitatis/ scz
virginalis/ vidualis/ z coniugalis. Habet
iam qd quesisti/ quid videlicet sit castitas.
Erit itaqz donum nostru siue Enceniu con-
gruũ omni statui/ coniugibus scz/ viduis/
z virginibus precipue/ qui sunt in summo
gradu castorum/ z inter hos maxime sacer-
dotes z monachi. Sed qz magnum do-
num sit/ intelliges/ postqz tibi explicaue-
ro/ Cur smaragdo assumulata sit castitas.
Et ratio est/ quia easdem siue similes ha-
bet conditiones/ presertim quinqz.

Rimo Smara-

gdus inclinatur ad castitatem
z actus venereas nõ tolerat
lasciuosqz motus copescit.

Est enim a tota specie amator castitatis/ et
nullo modo sustinet coitu/ nisi rumpat vt
expertu est/ vnde z gestante se/ ad castitates
inclinat. Et castitatis habitus ad castitas
tem inclinatur/ id est ad actu castitatis/ id est
ad velle continere se a delectationibus vene-
reis zc. siue reicere illas. Hec volitio/ hoc
propositu/ hec electio est actus castitatis. i.
gnatiuus castitatis. Nã qui vult acquirere
hunc habitu castitatis/ necesse hz/ vt hoc fa-
ciat per actus z exercitia precedẽtia/ scz per
mltas tales volitiões cobibere se/ que mul-
tiplicate ingignut habitum/ quo ingenito
ipse inclinatur ad similes actus/ ex quibz ge-
nitus est/ oportet ergo gemaz hanc Smar-
ragdu castitatis/ ex mynera elicere/ crebris
fossionibus actuuz. Potest hec castitas in-
tantu crescere/ vt tandẽ omnẽ extrudat libi-
dinem fm Martinu Martini/ tractatu de
temperãtia/ vbi adducit Cassianum/ z hoc
possibile fore/ quis sentiet in sex mēibus/ si
hec obseruauit que sequitur. Si quis in-
quit/ abstractus a cunctis fabulationibus
mortalitatis ab omi ira/ sollicitudine z cu-
ra mundana/ ex duobus pacimacijs in die
fuerit contentus. Hec ad facietatem aquaz
biberit/ z somnu tribus aut quattuor ho-
ris terminauerit/ nõ sperans in labore suo
sed in miseratione dei/ ille infra sex menses
cognoscat perfectionem castitatis non esse
sibi impossibilem. Potest itaqz stimulus li-
bidinis/ omnino extrudi non autem castir-
margie/ secundu eundem/ quod per paras-
bolam cuiusdã senis probatur/ qui ita di-
cere solebat/ multis me creatoribus pater
meus debitorem reliquit. Ceteris satisfeci/
sed vnus est/ cui quoridie soluendo/ satis-
facere non possum/ z hanc parabolam ita
ipse exposuit. Multis vitis sui naturali
conditione constrictus/ sed inspirante deo/
cunctis preterqz viri satisfeci/ castirmargie
vero stimulus nullo modo carere potui/ et
quãuis eam in paruissimam quantitatem
redigerim/ et vim quoridiane compulsiõ-
nis euaserim/ perpetuis tamẽ eius couen-
tionibus/ perurgeo/ z interminabile ei so-
lutionẽ impendo/ alludit illud Job/ voces
extractoris nõ audiet. Super quo vide Bre-
gorium in moralibus.

B iij

De Gemis Spiritualibus.

XLI

Ab his omnibus liber est animus / castus
 et ad seruendum deo expeditus. Nam qui
 sine vxore est sollicitus est que domini sunt
 quomodo placeat deo. pri. Lorin. 7. Et pro
 fecro secundum Hieronymum. Si nihil
 aliud esset et nulla merces virginum ampli
 or sequeretur / sufficeret ei / hec sola prelato
 cogitaretque domini sunt. De quiete hac
 que sequitur castitatem / canit ecclesia. So
 brius castus fuit et quietus.

autem post factus negaret ei iuuenis quod
 promiserat / illa obrulit clamorem iudici q
 violenter eam opprimerat. Iudex autem (ne
 gante eo / q non fecerat ea iniura) iudicauit
 q die assignata veniret / daturus ei quan
 dam summam pecunie: vel vt eam acciperet
 in vxorem. Iuuenis autem magis eligens
 dare pecuniam / ei tradidit. Cum autem il
 la / in sinu suo eam reposuisset et recederet
 ait iuueni iudex vt iret post eam / et ei eam
 auferret / et si posset recuperaret. Quam
 cum toto conatu suo / non posset ei auferre
 adeo se defendens: q nihil valuit iuuenis /
 sed male tractatus ab ea rediret ad iudicem
 iudex eam reuocans / fecit pecuniam reddi
 iuueni dicens / q petebat / eam mentitam /
 quia si sic seruasset virginitalis thesaurum
 vt pecuniaz / nunquam esset ei ablatum. Plas
 ne si Smaragdum habuisset castitatis / in
 hunc caducum morbum non incidisset ab
 adolescente impetita. Sed audiamus ere
 gione contrariam: que castitatis virtute se
 continuit: dic de Eufrosina / que sibi im
 posuit nomen Smaragdus: cuius et hoc
 die dies festus est: vt dicitur in Viola san
 ctorum. Sed in Cathalogo sanctorum di
 citur / q sit in Febuario / dice eodem / vel
 ex Vita patris. vitam eius breuiter et con
 clude. Et apta valde est / propter vocabu
 lum Smaragdus etc.

Smaragdus

gdus / est contra morbum ca
 ducum / quez curare dicitur.
 Et quid efficacius contra mor
 bum luxurie vtiqz caducum / ita efficacis
 cur castitas: nihil vtiqz. Sed nedum con
 tra hunc morbum: imo contra casum oim
 peccatorum / preseruat enim castitas homi
 nem nedum a casu in luxuriam: sed etiam
 facilius se qua alij / ab alijs peccatis preser
 uare poterit. Castitas / inquit beatus Hie
 ronymus in libro de. xij. abusiuis auarici
 am refrenat / lites deuicit / iram mitiga / la
 sciunt castigat / ebrietatem cauet / verba
 non multiplicat / gule concupiscentias ob
 iurgat / furtum damnat. Quid plura? oia
 vitia restringit / omnes virtutes / et quicquid
 coram deo / et bonis hominibus / laudabil
 le est / nutrit: vnde bene dicitur ecclesiasti
 ci. 6. Non est ponderatio digna continens
 tis anime. Nam sicut luxuria gignit auas
 ritiam lites iras etc. Sic castitas cohibet
 Propter has et alias laudabiles conditio
 nes castitatis / ipsa castitas / et maxime vir
 ginalis / supergreditur conditionem huma
 ne nature / per quam / homines angelis si
 milantur. Sed producam vobis efficacis
 am huius Smaragdi castitatis. Et dicam
 quid mirabile et angelicum effecerit in qua
 dam virgine. Et rursus quomodo ex eius
 carentia quedam morbum caducum sit pas
 sa sue castitatis. Legitur in Speculo mor
 rali / libro primo / parte tertia / distin. 96. de
 quadam virgine / q cum quidam impete
 ret [anstrengit] eam / pro promisso precio / di
 misit se a quodam iuvene deflorari. Cum

Fragmentary text from the left page, including 'Smaragdus' and other words.

De Gemis Spiritualibus.

XLII

stus/ aut dei seruus/ nec deo seruiens/ nec
deum vt dominū habens/ nec etiam vt de-
um/ de cuius legis custodia vel obediens-
tia/ omnino non curat/ hec ille, folio, 120,
litera p. in fine.

Tertio Topasi?
est regibus charissimus: ni-
hil enim est eo charius regi-
bus inter diuitias. Et obe-
dientia charissima est superioribus regen-
tibus subditorum. Vidisti hominē velo-
cem in opere suo/ eorum regibus stabit/ nec
erit ante ignobiles/ Proverbiorum, 22. Ex-
emplum de Abbate syluano / et Marco
eius discipulo.

Item de Abbate Hor/ ex summa virtutū
Lugd. de obedientia cap. iij. s. iij.

Quarto Topasi
us bullientia sedat / aquam/
sanguinem/ et passiones. An-
das enim feruentes compe-
scit/ easq; bulire prohibet/ vt ait Arnoldus
Et Aristoteles consentit/ dicens/ est illud
genus/ q; si supra rem bullientem suspendi-
tur/ cessant ampulle eius.

Item cum ponitur super hominis vulnus
cessat fluxus eius. Porro passionem lunas-
ticam/ iram sedat et tristitiam/ contra noxi-
os quoq; motus/ ac frenesim valet. Puto
hoc ideo/ quia et hec sunt quedā ebullitio-
nes. Sedat noster spiritualis Topasius
obedientia/ omnes malos motus ebullien-
tes ex fonte fomitis. Ecce bulla erumpit
concupiscentie/ velles lasciuire. Non obe-
dientia precepti dei: aut superioris/ facit
eam euanescere. Sic de alijs passionibus/
et prauis voluntatibus. Vellet filia ad cho-
ream / aut vxor / sed ad preceptum tuum/
obedientia earum facit quiescere motus
bos: extende ad placitum.

Quinto topasi?
limā patitur. Nam vt dis-
cit Plinius. Sola nobis
lium limam sentit / cetera
saxo et core poliuntur. Et
sola obedientia virtus iuxta exigentiā su-
perioris lime / se componere habet / et me-
dium eligere. Secus de alijs virtutibus/
quarū mediū non pēdet ad arbitriū superiorū
exēplum de castitate/ de tēperantia etc.

Sexto Topasius
idolū extrinsecus receptus res-
presentat: vt in Speculo cō-
cauo vniuersus. Et obediens-
tia facit relucere extra nostrā voluntatē/ in-
obediente/ Bernardus. Rara avis in terris
discretio/ sit ergo locus discretionis obediens-
tia. Christus ait nō mea fiat voluntas/ sed
tua instar camaleontis qui ad oēs colores
mutat. Sic tu ad dei et superioris voluntatē.

Septimo topasi
us. Si eum polus obscuras
Si nature relinquis/ clarior
est. Et obediētia si fuerit sim-
plex/ melior est. Sunt qui post preceptum
eis factū polire non cessant/ vertunt et reuer-
tunt/ querunt/ cur hoc preceptum est? quis
hoc excogitauit? Cur illi et non mihi precis-
pitur etc. Hec obedientia/ post tantas cir-
cūuolutiones/ instar polientū/ rotam ver-
tentium/ ballier oder sebliff mule/ exhibita
obscurior est. Sic Eua post preceptum/
audiuit polientem et circumuoluentem dia-
bolum/ cur precepit etc. Inde sequebatur
obscuratio obedientie. Sic qui dicunt/
cur precepit deus fornicationem / cum sit
naturalis. Non sic/ simpliciter obediens-
dicia domini iustificata in semetipsa vera.
psal. xv. Solum/ quia deus vult/ ideo ius-
tum est: quas virtutes habeat hic Topasius
obediētie. Si scire volueris / vide Lug.
in summa de obediētia vīm habet sibi crea-
turas subdēdi/ p; de Joāne discipulo/ qui
ex vi obediētie/ adduxit Leenā dicē histōriā

Quinto Ameti/

stus facit bonū intellectum/ et confortat. Et mansuetudo facit ad cognitionem. Ita enim propter suū imperium (ait Thomas) Impedit animum ne possit cognoscere verum. Mansuetudo autē iram premit/ et facit hominē compotem sui: vt dicitur est. Unde ecclesiastici, x. dicitur. Fili in mansuetudine serua animā tuam. Facit plane / et preparat hominē mansuetudo ad cognitionem dei. Primo quidem faciendo hominē compotem sui/ per diminutionem ire: vt dictū est. Secundo/ qz ad mansuetudinē pertinet/ qz homo non contradicat verbis veritatis/ qd plerunqz aliqui faciūt ex motione ire. Ideo Augusti. de in. ij. de doctrina christiana/ qz miscere est nō contradicere scripture siue intellecte/ si aliqua vitia nra percutit: siue non intellecte/ quasi nos melius et verius sapere et percipere possemus: vt in scda secunde dicit. In de dicit Jacobi. pzi. In mansuetudine suscipite insitum verbum/ et ecclesiastici. y. Esto mansuetus ad audiendū verbum dei. Et Augustinus dicit/ Moysen propter mansuetudinē/ dei apparitione dignū habitum.

Sexto Ametist'

habet virtutē refrigerandi et leniendi. Quanta asperitas sit in iracūdo/ quātāqz flamma/ patet ex verbis. be. Gregori/ qui dicit Ire sue stimulis accēsum cor palpitat/ corpus/ lingua se prepedat/ facies se ignescit/ exasperant oculi/ et nequaqz recognoscunt nō tū/ ore quidē clamorē format/ sed sensus qd loquit ignorat: hec ille. Mansuetudo autē letificat et extinguit iram. Ergo habet virtutem refrigerandi et leniendi.

Septimo Ameti

stus facit vigilē. Negligens est iracūdus/ et non satis sup uigilat: quin oēs gratias qz habet flāma ire cōcremet et exterminet/ est em̄ ianua oīm vitiōz iracūdia/ qua clausa

virtutibz intrinsecus dabit quies aperta ad omne faciū: nus armabit animum: vt dicit glosa super illud Prouerbicū. 29. vir iracundus prouocat rixas. Est plane iracūdia vitiōz per accidens/ scz remouendo phibens/ id est impediendo iudiciū rationis/ per qd homo retrahit a malis vt dicitur in. ij. q. i. y. 8. art. 6. Secus facit mansuetudo. Item mansuetudo possidet terrā corporis sui: ne exurgat contra animā/ et sic ei dominat/ inde et ei terra viuentiū in premitum pmittit i i: Beati mites quoniā i pheram possiderūt: vide in Summa Lu. gō. de beatitudine mititatis et adde ad placētum congrua/ et conclude.

Sabbato in Festo Circumcisionis Anno .i. y. o. z. De sexto Lapide precioso Carbunculo charitatis. Precipe eis vt tollant. xij. lapides Josue. iij.

Duodecim

Lapides preciosos i pectorali ex iussu dei: qui significabāt. duo decim consilia Christi: et duodecim virtutes perfectas/ siue heroicā/ de quibus singulis annis/ singulas pro encenio/ hoc die donauit/ per annos habet. Restat igitur in presentiaz/ vobis in ordine sextū donem. Ipse est Carbunculus perfecte charitatis/ qui se vsqz ad inimicos etiā extendit. Hunc vobis opoz et donoz/ in quantum in me est exhibeo/ probuius noui anni encenio. Sed ais quid est illa perfecta charitas: illa inquam est/ q non precipitur sed consulit: illi em̄ lapides xij. significant. xij. consilia. Charitas videlicet que extendit ad dilectionem inimicorum: de quo Math. 6. Diligite inimicos vestros/ benefacite his qui. zc. istud quantum ad dilectionem affectus est pceptum: sed inimico velle gratiā et gloriā necessitati est.

De Gemis spirit...

Impendere... beneficentia...

Primo carbonum

Primo carbonum... virtutes...

Secundo carbonum

Secundo carbonum... virtutes...

De Gemis spiritualibus.

XLIII

Sed impendere sibi opera beneficentier signa benevolentie: hoc est perfectionis et consilij / ad qd non omnes tenent. Ego aut nedum de perfecto amore proximi et inimi ci. Sed etia pfecto amore dei / loqui volo / quonia et ipse non preceptu sed consilium est.

Primo carbunculus est multiplex. Sunt enim decem genera Carbunculoz vt dicit Vincencius in speculo naturali. lib. 9. capit. 5. i. Et multiplex est dilectio siue charitas. Est enim charitas amor siue dilectio naturalis animas / rationabilis siue arbitrarij. Item amor affectiuus et effectiuus. Item amor amicitie et amor concupiscentie. Item amor desiderij et amor concupiscentie vt dicit Gabriel dist. 27. tertij. Item amor celestialis / claustralis / christianalis / vt innuit beatus Thomas scda scda. q. 24. art. 8. Ecce. xij. Item dicit idem Vincencius cap. 5. 2. q. tabernaculoz species sunt tres: sic ad propositum sunt tres species amoris proximi / scz amor amicitie sufficiens / amor inimici sufficiens / dum scilicet quis vult ei gloria et gratiam et amor inimici habundans. Hic est pfectus Carbunculus et electus: de quo ad presens loquitur Jordanus. Ego autem extensius loquar etiam amore dei / quatenus sermo fit de amunioz et extensioz scilicet pro amore pfecto dei et proximi.

Secundo carbunculus alios lapides preciosos excellit et ad eos se habet sicut aurum ad cetera metalla. Et charitas omnes alias virtutes excellit Testatur hoc Apulus / maior autem horum charitas. Et huius ratio est secundum beatus Thomam ij. q. 23. art. 6. qz maxime coniungit prime regule actuum que deus est. etc. Unde et deo charissima est. Item est respectu aliorum virtutum sicut aurum respectu metalloz in pretiositate: vnde et dicit Apoc. iij. Suadeo tibi cinere aurum ignitum. Et nedum aurum est. Sed etia aurea reddit que pringit et plum-

bea efficit aurea / opera enim de genere bonorum / sine charitate facta quasi plumbea sunt parui scz vel nullius valoris: facta vero ex charitate / quasi aurea sunt: qz preciosa valde / valentia vitam eternam: ppter hanc excellentiam ab Ambrosio etia appellat esse forma virtutum: non quidem exemplariter aut essentialiter / sed efficiens quia in quantum omnibus virtutibus formam imponit: auream scilicet / et valorem applicat et Beatus Thomas. ij. q. 23. art. viij. non obstante quod aliter loquitur.

Tertio carbunculus habet omnium aliorum lapidum virtutem. Et charitas in se omnes complectitur virtutes: hoc modo. Primo imperatiue / quia mouet omnes virtutes ad opera sua. Secundo ordinatiue siue directiue / quia omnes virtutes mouentur ad finem charitatis: vnde Apostolus. i. Thimo. i. finis precepti est charitas. Tertio solidatiue / quia in charitate virtutes ceterae solidantur: vnde Grego. omnia precepta vni sunt / quia quicquid precepit in sola charitate solidatur. Et (vt dicit beatus Thomas. scda scda. q. 23. art. 8.) charitas paratur ad alias virtutes / vt radix et fundamentum super illud Ephe. iij. In charitate radicari et fundati in quantum videlicet / ex ea sustentantur et nutriuntur omnes alie virtutes.

Quarto carbunculus est in calore igneus sicut carbo viuus. Et charitas ignis est / vnde et spiritus sanctus venit in igne super Apolos. Vere ignis charitas est. Primo ignis tendit sursum. Et que vehementer incensi sunt igne charitatis / cupiunt dissolui et esse cum Christo. Phillip. i. Et morte habent in desiderio / et vitam in patientia. Ipsa plane est curus igneus subleuans interiorum hominum in paradysum spiritalem / vt de Helia legit. 4. Reg. 2. Secundo ignis nescit esse ociosus. Et amor dei nunquam est ociosus / operatur enim magna si

hij

De Gemis Spiritualibus.

XLV

dicitur ita sit / ita est / nō non / seruat.
 Hōri opifces siese habent / vt eoz facta
 sint / est / nō. Non autē est / nō non. Dū
 queris a saritore / facies ne mihi tunica ad
 festu. nōc. Hāc iuratis? responderetia m
 fato adueniente h q̄ieris / est ne vestis
 facta? responder non: necq̄ tales tenent est
 / non. Sed nō / est / nō non.

Secō stat in hoc simplicitas / quod fiant
 verba sine iuramēto / ideo dicit / quod am
 plē est a malo est / / nolite iurare omnino.
 Hec est grandis altercatio / vnde / heresis
 quedam orta est / q̄ dicit / omne iuramentū
 esse prohibitum / sic q̄ in nullo casu liceat
 iurare. / habent pro se apparentiam. Sed
 reprobatur ab Ecclesia. Ego dixerim
 cum Chriost. q̄ iurare nos prolus nō cō
 uenit / quid en. m vnicuiq̄ noitrum iurare
 necesse est / cū nob̄ mēiri om̄io nō liceat / q̄
 rum verba ita vera semper / ita devent esse
 fidelissima: vt pro iuramento habeatur / vt
 dicit Ludolfus parte. prima. cap. 3. 4.

Tertio stat in hoc simplicitas verborū / q̄
 fiant sine multiplicitate scz vt homo caueat
 at a multiloquio / / asuescat simplicitē di
 cere / est / non. Quanti noceat multiloquiū
 pater in Summa viciōrum. Habent lo
 quutiones noitreplicas multas.

Quarto consistit in hoc simplicitas ver
 borū / q̄ non sint sedata per maliciam /
 ire / vindicte / irrisiōnis / contumelie / conui
 cū rē. Regulariter delitescit aliquid in ver
 bis noitris / p̄ter simplex est / non. Ecce
 fratres / hec verborū simplicitas / est Jas
 spis ille / quem vobis dono do / pro Encē
 nio necq̄ premendus est a vobis. Habet
 grandes utilitates / virtutes. Et vniq̄ tas
 les virtutes spirituales habet verborū sim
 plicitas / quales naturales habet Jaspis.
 Sed ais / / quas virtutes habet iaspis?
 / / et quas simplicitas verborū? Respo deo
 / / et septem quantum ad presens sufficit.

Primo Jaspis
 qui bonus est / et viridis
 sicut herbacei color. Et
 verū simplicitas / vere vis

ridis est / et esse debet. Debet enim sermo no
 ster esse viens / vt semper aliquid boni ger
 minet / alias erit ociosus: verbum enim oc
 iosum secundum Hieronymum / est quod
 sine vtilitate loquentis dicitur / aut audis
 entis. Et quos fructus posset inquis ger
 minare verbum meum? multos plane / scilicet
 laudationem dei / gratiarum actionem /
 orationem / confessionem peccati / correptionem
 onem proximi / reclamationem mali / vt di
 citur in Summa viciōrū de ocio. Hoc est
 contra vaniloquos / nugigerulos / qui sine
 fructu verba proferunt: tota die peridentes
 tempus.

Secundo iaspis

est translucens. Et sermo nō
 debet esse transparent / vt in
 verbis trāspareat intentio
 cordis. Quod est cōtra do
 losos / mendaces. Sed quidē? Os quod
 mentitur / occidit animam. Contra menda
 ces dicit ad placitum. Sed ais est ne semp
 peccatū duplicitas illa / cum quis loquit
 / non patefacit suam intentionem. Et vide
 tur q̄ non / cum dicat sapiens. Cor stulti
 in oz. ipsius / / et contra os sapientis in cor
 de ipsius. Est hec pulchra queitio / quam
 absoluit Bernardin⁹ in q̄dragesi mali
 de religione Christiana sermone. 32. art. 2.
 cap. 2. Que erig. ret speciale m horam ideo
 ad p̄ns sup sedeo / postorius forsitan dicā.

Tertio iaspis ha

bet venas rubeas. Et sermo
 noster / debet habere venas
 rubeas charitatis ad prox
 mum: ad quem / et de quo est sermo. Quod
 est contra susurratores / detractores / conu
 ciatores / / et calumniatores / qui non rubeo
 charitatis verba sua colorant: Sed cruceo
 colore / ire / et iuidie. Noli verba tua / hoc in
 daico / et Serpentino colore sedare / sicut
 frēq̄nter fieri solet. Sint potius charita
 tiva / et rubeant amore fraterno. Hic tra
 viciū detractiōis / contumelie / rē. dic ad pla.
 110 119

[Marginal notes in a smaller hand, partially obscured by the binding and bleed-through from the reverse side.]

De Gemis Spiritualibus.

XLVI

Feria secunda festum Circumci-
sionis Anno. i s o 4. de octauo
Lapide precioso Crisolito
vitationis.

Precipe eis vt tollant. xij. lapides
Josue. iij.

Octauus Lapis

quē habebat pontifex in pe-
torali erat Crisolitus / per
quem significatur octauum
consilium Chriſti : scilicet vitation occasio-
nis peccati / quod ponitur Matth. xvij. 7. z
quinto. vbi dicit dominus. Si manus tua
vel pes tuus scandalizat te / abscide eum et
proice abs te / bonum est tibi ad vitam in-
gredi. Vbi secundum Augustinum non
precipitur ad literam aliquod mēbrozum
erui: non enim hoc licet nisi in casu / vt de-
clarat Lira. Matth. xvij. sed occasio pec-
candi amputanda est. Per manus ergo in-
telligendus est auxiliator in negocijs suis:
quia manus est organū organozum per pe-
dem intelligatur cursor / qui currit ad nego-
cia peragenda / per oculū consiliarius qui
dirigit in agendis / amicitia istoz quantū
cumq; sit utilis in temporalibus / est tñ pre-
scindenda a se z remouēda si sit occasio rui-
ne in spiritualibus secundū Liram. Alias
expositiōes vide si placet in Ludolfo. Ec-
ce octauū consilium. Sed ais / hoc videtur
potius esse preceptum q̄ consilium / quia
quis tenet vitare occasiones / q̄a qui amat
periculū peribit in illo. Et in diffinitioe sa-
tisfactionis dicitur est peccatoz causas excide-
re: z eozū suggestiōibus aditū non indul-
gere: sup quo dicit Thomas / dist. xv. q̄rti. q.
p̄i. arti. iij. Ad primū / q̄ hoc intelligendū
est de causis primis peccati actualis / que
dicuntur due: scz libido ex cōsuetudine vel
actu peccati relicta / z alique reliquie pecca-
ti preteriti / z exteriores occasiones: vt socie-
tas mala / z huiusmodi: z tales cause in hac
vita per satisfactiōē tolluntur zc. Cogita
de hoc / quomodo vitation occasiōum sit
consilium: z quomodo preceptū: quia doc.
in bis passibus / Matthei. xvij. z quinto.

Nihil scribunt / vide in tua Apologia de
scandalo contra Bondorff z applica / quia
ibi multa reperies de hoc et Antbonino /
vel ex animo dic q̄ duplex est occasio que
dam obruens et illam tenemur vitare / alia
est circumstans quā vitare est conciliū.
Ecce hic est Crisolitus lapis vtiq; precio-
sus: cui cōsiliū hoc apte comparat propter
septē proprietates inter eas repertas.

Primo Crisolitus

aureo fulgore trāslucet: cuius
color aureus scintillat / auro
micat: z vt ignis scintillat / se-
cundum Plinium / Arnoldum / z librū de
natura rerum. Et illi sunt optimi Crisoliti.
Nam vt dicit Plinius deterrime sunt Ara-
bice / quia turbide sunt / z vario macularū
nubilo interpolate fulgentes / libro. xxxvij
capitulo. ix. Et vitation occasiōis peccan-
di / facit hominem fulgere per bonā famam
z gloriā / sicut aurū z scintillare vt ignis.
Secus si non perfecte vitauerit / tūc enim
bona sua fama z gloriā / incipit fuscari / z
nō erit optimus Crisolitus / quia fama eo-
rum z gloriā / quasi quibusdā nubilis ma-
cularum obfuscatur. Nam iam bona opū
nio de eis habetur iam mala / quia iam vi-
tant occasiones / siue societates / cras nō vi-
tant: et sic varie opiniōes de eis habentur /
et de eis illud verificatur. Posuisti macu-
lam in gloriā tuam. Si non vis reputari
fur / noli furem gestire / siue exprimere
[wer nit ein dieb will sēn / soll nit diebisch
gebozen / Si gondt dem bantwerck gleich /
vnd ob sy es niemer triben] Vis vt tere-
putem castum non credam tibi / vide multas
auctoritates in Apologia cōtra Bondorff / et adde ad placitum.

Secondo Crisoli

tus micat ad Solem / quas
si stella aurea: vt dicit Yorda-
nus. Et cautela occasiōis
peccandi micat in anima / quasi stella au-
rea / dirigens hominem in factis suis ad ius
D iij

De Gemis spiritualibus.

XLVII

solito vitationis occasionis peccatorum res peritur plane fructuosissima erit eius negociatio: de qua dominus, Hegoriamini dum venio vadit enim per forum emporum multiplex. Sicut alibi habes per singulos dies ebdomade ad singulare emporium / feria secunda ad nouem angelorum ordines / feria tertia ad patriarchas et prophetas / et sic de alijs bec extende ad placitum. Rursus per actiuam vitam. Hegociatur per opera misericordie corporalia / et spiritualia. Erigitur ambidexter: vt Aioth. Et sicut in scala Jacob erant Angeli ascendentes et descendentes. Ecce fratres nostrum / hunc vobis dono et commendo / quem suscipite et eo vitamini / et fructum sentietis / hic in gratia / alibi in gloria / ad quam perducat etc.

Feria quarta festum Circumcisionis i 507, de nono lapide de precioso Berillo recte intentionis.

Precipe eis vt tollant duodecim lapides Iosue. iij.

Hodie est dies festus / in quo celebramus circumcisonem domini / qui voluit circumcidi secundum legem / et imponi sibi nomen Iesus / secundum quod dicit bodicernum euangelium. Quo die incipit nouus annus secundum Romanos antiquos / qui mos per totam etiam Christianitatem obseruatur / preterquam in curia Romana / que annum incipit ipsa die incarnationis / scilicet in festo annuciationis Marie. Hoc autem die solitus fui iam a multis annis / vobis aliquod spirituale Encensium donare. Et quod gentiles in honorem suorum deorum facere solebant / vertes in pietate nostre fidei in honorem Chri-

sti pueri. Hic / hoc die sanguine suum primum pro nobis sudit. Donauit autem lapides illos preciosos in rationali summi sacerdotis contentos / significantes duodecim consilia Christi sacerdotis summi secundum ordinem Melchisedech / que habuit in corde suo. In presentiarum igitur vobis nonum in ordine dono / qui est Berillus recte intentionis / gemam vtiq; preciosissimam sine qua omnes alie gemme inutiles et vane / nulliusque precij erunt.

Sed dicitis mor / et quid est intentio? Et quid recta intentio? et quemadmodum per Berillum significatur bec recta intentio? Respondeo et dico primo / quod intentio proprie accepta est volitio finis assequendi per media. Et ista volitio est vnus actus / licet nomen intentio posset conotare plures actus / scilicet actum medij relati in finem. Supponit tamen pro volitione finis / que est vnus actus / et conotat volitionem eius quod ordinatur in finem / et sic intentio est vnus actus / licet coerigat alium / secundum Basbrielem / dicitur. xxxviij. scdi. Non enim simplex volitio finis / puta sanitatis est intentio / sed volitio finis per media puta volitio sanitatis per medicinam. Ad idem est beatus Thomas prima secunde questio. xij. articulo primo. Ponens differentiam inter simplicem volitionem / intentionem / fruitionem. Volitio enim secundum eum respicit finem absolute / fruitio vero respicit finem secundum quod in eo quiescitur. Intentio autem respicit finem secundum quod est terminus aliquid / quod in ipsum ordinatur. Non enim solum ex hoc dicimur intendere sanitatem / quia volumus eam / sed quia volumus ad eam per aliquod aliud peruenire.

Dico secundo / quod ad intentionem bonam rectam et integram / siue perfectam / tria requiruntur.

Primum / quod finis intentus sit bonus / sic quod sit volitio talis finis / quem recta ratio dicat esse volendum. Sic omnis volitio / honestatis / pacis / dilectionis dei et proximi / propter se. Et illa intentio / hoc modo bona / non sufficit ad bonitatem actus / sicut multi putant / neque excusat / saltem a toto / quamuis a tanto / quod patet per

[Marginal notes on the left side of the page, partially obscured and difficult to read.]

Sermones.

illud **Act. vi. Ro. iij.** condēnant dicētes faciāmus mala / vt eueniant bona. Exemplū vt si quis furat diuiti: vt subueniat pauperi: vel si quis mentit: vt liberet innocentem: illi intēdunt bonū finem: et tñ actus ille bonus non est.

Secūdum quod requiritur ad intentionem bonā et integram / est bonitas mediōrum / scilicet dum intentio dicit bona / non tantū ratione eius / quod voluit propter se: sed etiā ratione mediōrum que ordinantur in sic volitum etc.

Tertium est / qd finis sit melior his que ordinantur in finem. Sic qd media non sint digniora fini / quē admodum sit / si spiritalia incorporalia ordinaretur / et propter ea fierent. Sed si ais / hoc esset admodum durum pro sacerdotibus / qui intrant ecclesiam / et laudant deum propter presentias: et ideo sunt sacerdotes vel religiosi: vt habeant victum et amicum / respondeo breuiter per distinctionem / qd quis potest spirituale ordinare in temporale. dupliciter. Uno modo / vt in finem principalem ibi listendo / hoc est symoniacum. Alio modo ulterius ordinando hoc temporale ad spirituale / et hoc non est vitiosum.

De hoc vide Beronem de vita spiritali anime / lectione quarta / circa finem.

Item in de directione cordis similiter circa finem. Item magistrum / distincti. 38. secundum sententiarum / et sanctum Thomam ibidem. q. pri. artic. pri. circa finem.

Dico tertio / qd hec bona / recta / integra / et ex tribus predictis perfecta intentio / est noster Berillus Lapis admodum preciosus propter condiciones septem / congrue per ipsum significatas.

Primo Berillus pallidus est. Et opera nostra et intentio debent esse pallida sic qd operans et intēdens non querat splendorem glorie inanis. Sed spiritualitatis retineant pallorem. Iubet hoc dominus in Euangelio / Matthei. 6. Attendite / ne iusticiam vestram faciatis co-

ram hominibus: vt videamini ab eis / alioquin mercedem non habebitis apud patrem vestrum: qui in celis est.

Secundo Berillus est transparentis. Et opera nostra debent esse transparentia: vt videantur ab hominibus / pro gloria dei et bono exemplo. Sic iubet Christus / Matthei quinto. Sic luceat lux vestra coram hominibus / vt videant opera vestra bona / et glorificent patrem vestrum / qui in celis est. Sed ais / hoc videtur precedenti contrarium / respondeo / qd non ad diuersos loquitur Christus. Primū ad imperfectos / hoc ad perfectos: sicut declarat Lira. Item primum debet intelligi: vt quis non querat suam / dei autem gloriam potest querere quod in secundo iubetur.

Tertio berillus est immaculatus. Et intentio nostra debet esse pura et immaculata: ita qd non sint macule similitudinis intentio. Sic qd non sit mixta: ex bona et mala intentione / sicut frequenter contingit / qd quis intendit suum proprium commodum / et non pure gloriam dei / aut et proximorum salutem hic posset queri / an quis possit duos fines intendere prima secunde.

Quarto berillus est accensiuus. Si enim sit rotundus et opponatur soli / ignem accendit in carbone mortuo. Et bonus opus si sit bene rotundum: id est ex omni parte debitis circumstantiis coequatum / et non obliquatum / vel distortum a debito fine. Et si directe opponatur soli: ita vt tota intentio dirigatur ad diuinum lumen. tunc accendit carbones mortuos: id est peccatores per lumen gratie. Non enim est propinquior dispositio ad lumē gratie / qd per

De Gemis

...modum / qd quis propter deum ope-
...vni opera agunt. Sic conuenit
...deum in eodem
...naturalis. Tunc enim in eodem
...instans. Accendit in lumine gratie. Hoc
...est facere quod in se est / conuenit ad
...deum / conuenit ad me / et ego conuenit
...ad vobiscum. Subdit secundo lumen
...nam. Item enim talis et hoc accendit
...proprium in peccatis / qui eius est
...comparatur ad peritiam: vt /
...curat in in hinc. Accendit in
...peccatis.

Quinto Berillus
...est Berillus / videtur con-
...deum / conuenit ad me /
...ne / et ego conuenit
...ad vobiscum. Subdit
...tota a vobis / et in hinc. Accendit in
...ha / vni opera agunt. Sic conuenit
...deum in eodem
...naturalis. Tunc enim in eodem
...instans. Accendit in lumine gratie. Hoc
...est facere quod in se est / conuenit ad
...deum / conuenit ad me / et ego conuenit
...ad vobiscum. Subdit secundo lumen
...nam. Item enim talis et hoc accendit
...proprium in peccatis / qui eius est
...comparatur ad peritiam: vt /
...curat in in hinc. Accendit in
...peccatis.

Sexto berillus est
...est Berillus / videtur con-
...deum / conuenit ad me /
...ne / et ego conuenit
...ad vobiscum. Subdit
...tota a vobis / et in hinc. Accendit in
...ha / vni opera agunt. Sic conuenit
...deum in eodem
...naturalis. Tunc enim in eodem
...instans. Accendit in lumine gratie. Hoc
...est facere quod in se est / conuenit ad
...deum / conuenit ad me / et ego conuenit
...ad vobiscum. Subdit secundo lumen
...nam. Item enim talis et hoc accendit
...proprium in peccatis / qui eius est
...comparatur ad peritiam: vt /
...curat in in hinc. Accendit in
...peccatis.

Secunda est dige-
 stibilitas: vna Lynceis in
 lapide puerenda debet esse
 digesta. Et doctrina pre di-
 caroris debet fieri efficax et in lapide co-
 uari. necesse est vt sit prius digesta in se ip-
 sa. de hoc audi Macrobiū li. x. saturnaliū/
 in Prologo nos quicqd diuersa lectioe q̄/
 finimus omittimus stilo vt in ordinē co-
 dem digerente coalescat. Ha et in aio meli-
 us distincta seruantur et ipsa distinctio non
 sine quodam fermēto quo additur vniuersi-
 tas in vni? saporis vsu varia libamēta cō-
 fundit vt etiā si qui a parauerit vnde sumptū
 p̄ri sit aliud tū esse q̄ vnde sumptū noscēt
 apparet. Quod in corpore nō videmus
 sine vlla opera nostra facere naturā alimē-
 ta que arripim? q̄ diu in sua q̄litate pseue-
 rat et solida in arāt male stomacho oneri st?
 Et cū ex eo qd erāt murata sunt tū demū
 in vires aut sanguinē transeūt / idēz in his
 quibus alunt ingenia prestemus: vt q̄cun-
 q̄ hauiimus non pariamur integra esse ne
 aliena sint sed in q̄ndam digeriem decoquā-
 tur alioqui in memoriā ire possunt nō in-
 genū ex omnib? colligamus vñ vñ fiat
 ex omnib? sicut vnus numerus fit ex sin-
 gulis. Hec Macrobius applica. Secdo
 debet doctrina p̄dicatoris digesta esse per
 exercitiū boni operis. Deduc ad placitū.

Tertia cōditio ē

superfluitas s̄m phisicos/
 vna est colamentū sangui-
 nis et superflūū secunde digestiois et post-
 q̄ id qd est purū? in vna cōuersum est in
 substantiam aliti extūc liquor vinalis ege-
 rit. Sic doctrina p̄dicatoris postq̄ est in
 se ipa digesta et p̄ opatōz sibi icorporata. Et
 qd purū? est in suā substantiā puer sum tūc
 q̄si ex sup̄abundātia vite sue stillare p̄ci-
 osum liquorē doctrine ad p̄fectum alioz.
 Tūc erit concha nō cāna sicut loquit̄ bea.
 Bernhard. de Clara. Tūc non cogitur
 dicere cum Bernhardo modicum olei ha-
 bes q̄ vngar vide eundē sup̄ cantica. Tūc
 nō plus diligimus p̄rimos q̄ nos ipsos.

¶ Sed ve fatuis nobis qui effundimus
 non infusi prius. Et qui seminamus pri-
 q̄ semina in vasis habemus.

¶ Carta. malum

signū est in natura quan-
 do liquor vinalis indigestus et
 crudus emittit. Et malū in-
 diciū est in morib? quando id doceēt quod
 prius opere nō p̄pletur vnde Erilost. in li.
 de p̄punctioe cordis. Docere inq̄t et nō fa-
 cere non solū lucrū nō sed et damni vt in
 plurimū p̄fert/ grandis em̄ p̄demnatio est
 p̄ponenti q̄dem sermonem suū vitam ve-
 ro suā atq̄ operā negligētū/ becille ex Floz-
 dano. Et quib? tales allimulabo q̄ dicūt
 et non faciunt. Similes sunt. Primo Ra-
 nis Rana solū os quo canat / habet ex-
 tra aquā et illi m̄ os q̄ p̄dicant et in publi-
 co loquūt̄ extra aquas delinaz. Secdo si-
 miles sunt cecis infirmis et claudis seden-
 tibus in exitibus villaz q̄ de via transeun-
 tes bene informant p̄ quā ipsi nō incedūt.
 Tertio s̄t sicut cimbālū tinnies aut es so-
 nās qd extra eccliam sonat / et hoies ad ec-
 cliaz vocat / et nec eccliaz intrat / sed se ipm so-
 nando cōsū nit. Quarto siles sunt semis-
 nāti alijs q̄ tū sine messe fame morit̄. Qui-
 to similes sunt fabricatorib? arche Noe in
 qua alij saluabant sed ipsi met perierunt.
 Sexto similes sunt portantibus lucernam
 a tergo ante alios q̄ dū alij munde transe-
 unt / ipsi in foueā cadūt peccati et inferni.
 Septimo siles sunt Heraldis armoz
 q̄ facta clamant armozū q̄ non faciunt / bec
 ex summa predicantiū. xiiij.

¶ Vinta Lyncei

nam suam arenā operit. Et
 quidam predicatores sunt q̄
 doctrinam suam quasi sus-
 arenis obruunt qui subtilitate vel obscuri-
 tate verborum sensum contegunt et obuol-
 uunt vt capi vix possint vt dicit Jorda-
 nus. Quidam doctrinā operiūt multipli-
 citate verborum in principio sermonis in
 3

Sermones.

themate diu stando prius q̄ veniat ad ma-
teriam intentam. Similes illis qui plus tem-
poris consumunt in temperando vel preparan-
do cibum aut lutinam q̄ in resonando
carmen principale. Similes pisciculis qui
appellunt capita: vbi caput maior pars pis-
cis est. Similes fenices: falces suas fena-
rias nimis diu subigentes / siue acuentes.
Stultum est an̄ historiam effluere in ipsa
verba succingi. Alij operunt doctrinam suam
in progressu per nimiam subtilitatem. Illi sunt
predicatores superbius ostentatores / dum cu-
riosa predicant facientes extra doctrinam bea-
tissimi Gregorij. Curiosi dum mulcet aures audi-
torum non cibum sicut mater in ore pueri / sed si-
cut non erca in aure ponit. s. r. vi. summe p̄-
dicantium. Tertij operunt in fine per nimiam
prolixitatem et multitudinem cessare nesciunt.
Sermo debet esse brevis / q̄ verbum abbre-
uiatum fecit dominus super terram: vt dicit. s. Fra-
nciscus in regula. Cur exemplum ponit in libro
de vita et moribus apostolorum / vbi dicit q̄ sermo
natus est quidem coram Alexandro. Et longum
egit sermonem et tedio affectus Alexander di-
xit / non est laudabilis predicatio / que iuxta
predicantis vires asserit / sed iuxta possibili-
tatem audientium commendabilis potius re-
putatur / hec ex Fortalicio.

Sexta vrina lyn-
cis i lapide vertit. Et doctri-
na predicatoris sicut dicitur est
qualificata vertit in efficaciam:
vt videlicet tagat et prosternat audien-
tes: sicut Dauid goliath in funda et lapide
plane tales sermones simplices multo effi-
caciores sunt subtilibus. Ecce de hoc figu-
ram indicium .iij. et .iiij. vbi legitur q̄ Zan-
or et Samson plures prostrauere vomere
vno / et maxilla Asini q̄ Aioth gladio eli-
mato: vt dicitur in Summa predicantium. s.
xxi. Nam Aioth non legitur gladio suo
occidisse nisi vnum scilicet Egion. San-
gor vero iudicum legitur occidisse suo ru-
di instrumento: id est vomere aratri sexcen-
tos Philisteos. Samson vero legitur ma-
xilla asini occidisse mille viros malos. sic
adhuc vbi predicator curiosus vix vnum

puerit / alius multos puerit ac mixt q̄ si-
cut medicus diligens circa curas plures sanat
q̄ eloquens et p̄bolsus q̄ ad curas in speculo
ali non descendit. De sancto desiderio dicit
Haimo. i. sermone. xliij. q̄ spiritus sanctus
ita sermonem eius disponebat vt hominum co-
sciencias verbis suis percuteret q̄ audi-
tores eas ei manifestassent. Qui non sic for-
mant sermones suos. doctrina eorum non
vertit in lapides sed in pumice / aut globum
niuium quo ludentes se inuicem percutunt: sic
verba predicatorum prouocant risum / non per-
cutiunt corda hominum sicut sagitta For-
nathe. vij. vel sunt sicut pila venosa q̄ pro-
fecta resilit in percipientem. Sic doctrina ta-
lium resilit in se / dam dicitur eis cur predi-
cas non furandum et tu furaris. Et turpe
est doctori cum culpa redarguit ipsum.

Septima lyn-
ceus sicut genius valet ad
multa remedia precipue
ablutus in aqua / lipos
iuuat et ventrem soluit. Et cum aliqui leni-
malis humoribus et peccatorum per seculo
nem eos egerere nequeunt / sepe tales ex pre-
dicatione exemplaris viri / cuius vita plus
predicat q̄ doctrina remedium consequuntur.
plane frequenter hoc contingit q̄ ad predi-
cationem talis modi expellitur humor diu-
nariarum per restitutionem / humor deliciarum
per continentiam et abstinentiam / humor
dominationum et superbiarum per humilita-
tem / de hoc habemus exempla multa que se-
re in speculo exemplorum / de his qui con-
uersi fuerunt ad predicationem sanctorum
et de ea / que cum incestum commisisset cum
patre / matrem hoc egreferentem que sus-
focasset etiam patrem propter eam odien-
tem suffocauit: deinde facta publica meretrix
audiuit quendam de misericordia dei p̄-
dicantem / vnde mota eundem vt suam
audiret confessionem rogauit: ipse eam audire
distulit q̄ predicaturus erat post prandium.
Interea igitur per contritionem moriebatur
quare in cancellis predicator populum bo-
tans vt p̄ ea oraret dominum: insonuit vox
eget vtra oratione / sed ipsa pro vobis potest
orare in celis.

De Gemme

De Gemme
De Gemme
De Gemme

De Gemme
De Gemme

De Gemme

De Gemme

De Gemme

De Gemme

De Gemme

De Gemme

De Gemme

De Gemme

De Gemme

De Gemme

De Gemme

De Gemme

De Gemme

De Gemme

De Gemme

In festo Circumcisionis Anno, 1507. De undecimo Lapide precioso Achate vitatio nis sollicitudinū.

Precepe eis vt tollant Lapidēs, xij. Josue. iij.

Undecimus La-

pis in rationali summi Pō rifici erat Achates [agstein] Ille significabat .xj. cōsiliū un christi qd appellatur vitatio sollicitudinū qd ponit Math. vi. Nolite solliciti sēte in vestre. zc. z infra. Nolite solliciti esse in crastinū. Ego hanc vitatiōne sollicitudinū vnico vocabulo appellare volo. [ein christeliche liederlicheit] Quis hoc sit nomē vici qz torpor pprie dicit sicut ponit sanctus Tho. ij. ij. Hanc sollicitudinū vitatiōnem offero z vobis p bono anno / rē planenō cōtempribilem sed preciosam ad modū: quam z Christus recipere suadet / vt predicum est / sed z beat. Paulus Nil solliciti sitis. zc. Item Petrus Dōmne sollicitudinē pñcipientes in eū quia ipsi cura est de vobis. Et ps Facta in dñm curā tuā z ipse te enutriet. Hoc est ille lapis preciosus quem in pectore portare debes. Sed ais / z quomodo per Achatem significat apte hoc cōsiliū: rñdeo qz apte valde propter septem proprietates Achatis z huius consiliū.

Primo Achates

tes est multiplex valde / z multiplex est valde sollicitudo z sollicitudinū vitatio. [mancherley liederlicheit on sorg] sicut z multiplicitas sollicitudo. Prima est spūalis de deo z salute anime / z illa negligentia mala est / z sollicitudo bona z pcepta. Secunda est corporalis z est pmissa / Tertia est vicialis z phibita dicit cōpendio z Jordano / z applica vel ex tuis conceptis sup Euan. Nemo potest duobz dñis seruire.

Secundo Achates

niger est / coloris cōtempribilis z de tēpaliū non solliciti / contemunt tempalia z irrident. Job / sicut lampas cōtempta est: vide Gregoriū in moralibz. Adum cōtempunt sed z ipsi contemunt tēpalia z temporales / dicit Jordan / talis fuit Paulus cui crucifixus fuit mundus z ipse mundo.

Tertio Achates

hbz albas venas [wis / strem lin oder oderlin] Et christiani [liederlichen] cogunt habere sollicitudines aliquales: dicit ex Jordano exemplū de illo qz videns monachos laborantes / dicit Nolite opare cibum. zc. quem albas tempe prandij nō vocauit. Item de alio qz secessit in desertum z rediens dictū erat ei qz Joannes Angelus est / z nō habitat cū hominibz vide in vitaspatrium.

Quarto achates

venenū fugat z fiducia [liederlicheit] cupiditatē qz est venenū charitatis: hoc veneno inficiunt qz tempalia ptractat: dicit ex Jordano. Item cupiditas proprius amor sui inordinat / est venenū qd coagulat cor hominis vt p misericordiam nō mollescat erga pccatos. Inde obduratio pōt esse filia eius.

Quinto Achates

sicim sedat. Et fiducia z negligentia tempaliū auaricie sicim extinguit: de qsto em̄ qd tēpalia acqrit / tanto magis castificat / sicut de hydropico dicit. Auarū nunqz dicit sufficit. Caveat clerici casti ne bac auaricia pereant.

Sexto achates acu

it visum. Et fiducia siue sollicitudinū vitatio intellectū. Auaricia z solli

30

et quia vt dictū est correctio procedit sp est
cū dolore 7 cōpassione ppter delictū fratris
ideo rubor ille est turbulētus, vn de dī bea.
Augustinus, duo sunt noīa. Homo / pccōr /
qz pccōr est corripe / qz homo ē miserere / vn
et Psalm. Corripiet me iustus in misericōdia
7 increpabit me / ignis celi ardere debet in
oleo misericōdie. Ad hanc autē misericōdiā ve
nire facit cōsideratio pprie infirmitatis.

Tertio Sardinus

restringit fluxum sanguinis
Et correctio s̄fina restringit
fluxibilitatē peccādi / p q̄sto
per b̄mōi correptionē multi restringunt a
peccando / Ecclesiastici, xix. Corripe primū /
ne forte iteret. Tū venit / putas tāt' sangui
nis p̄fluuius pccōr / 7 plane nō aliunde / q̄
qz nō est qui peccātes corripiat / sed impu
ne viuūt 7 laxis habentis peccat 7 vnus q̄sqz
ambulat p̄m desideria cordis sui / 7 quicqd
libet licet. Hunc t̄pus est in quo peccātes
nō necesse h̄nt se timere / sed corripientes.

Quarto Sardinus

accēdit animū ad gaudiū. Et
correctio fraterna fratrē bonū
exp̄ ost factū gaudētē facit / p
uerb. xij. Non amat pestilēs cū qui se cor
ripit / de Lira / sicut nec riuosus amat pe
trinē / sed refugit puer. ix. Argue sapientē et
diliget te. vidim' ad exp̄ientia qz adolescen
tes postq̄ senuerint / grās habent his qui
eos corripuerūt. Mala autē eis qui eos non
cōhibuerunt imprecantur.

Quinto Sardinus

acuit ingenū. Et correptio in
genū acuit / vt scz q̄s seip̄um
cognoscat. Mali iudices su
mus in pp̄is causis / 7 dū maloz alienozū
simus curiosissimi scutatores / nra non vi
dem'. Similes oculo / qui cū oīa alia vide
at seip̄m tū non videt. Itē veratio dat itel
lectū / si tū non fuerit nūmia alias pariet cō
temp̄tū. Itē oīa que arguunt a lumine ma
nifestat. Ephe. v. vide glosam ibidem.

Sexto Sardinus heu

ret in saxi corde vt dicit Plini'
7 Isidorus ait / qz inuenit plurimis locis
in officinis lapidū berens in saxo cordis
modo. Et correctio frequenter manet / be
rens in corde fratris correcti q̄ quasi saxū
fuit / vt q̄uis forsitan modo nō sit efficac
illa correptio / tū postmodū eam recogitet
7 emendet se Ecclesi. xij. Verba sapientum
sicut stimuli / 7 q̄si clauī in altū defici. Nō
sicut stimuli glosa acriter pūgētes pigros /
7 excitantes sōnolētos / nō palpātes. Nō
q̄si clauī in altū defici idest in pfundū / s̄
cut dī Joannis. 4. Pute' altus est idest p
fundus. Et ideo sicut clauī in pfundum li
gni defici sunt igit quasi immobiles / sic 7
verba correctoria manēt aliquando in cor
dibus illorum q̄ corriguntur.

Septimo Sardinus

est inter gemmas vilissima 7
de Sardis primū repta vn
7 sardi' appellata est. Et cor
rectio fraterna interact' om
niū virtutū reputat vilissima. Non em̄ eā
libenter suscipit 7 app̄ciat sed refugit non
libenter corripimur / sed licentius adulacis
ones audimus. Item omnes actus virtu
tū nobis impensos cū gaudio suscipimus
cū scz p nobis orat / gratie agunt / honora
mur / 7 qz deus colit / ieiunatur 7 sic de ali
is actibz virtutū. Hos laudam' 7 magnifi
camus / sed actū correptiois nobis impens
sum cū tristitia intuemur. Itē sicut nō li
benter corripimur / ita non libenter corrip
mus actiue / qz obsequium amicos veritas
odiū parit / p̄sertz in curijs principū / vbi
omniū aulicoz intētio 7 conatus est / qz
oīm blandissime fallat / vbi nemo veritatē
correctoria p̄cipi audet dicere / posset hoc
de eis dici qd in Apoc. scriptū est / habes
paucas noīa in Sardis / de his paucis erāt
Joan. Baptista p̄tra Herodem. Paulus
p̄tra Petrum. Ambrosius p̄ Theodosiū /
quē 7 vnicū asseruit esse Ep̄m / 7 tū de. ij.
Hunc ad tertū quo queris / 7 qd tibi facis
endū sit euz illis lapidibz / Respondeo bre
3 iij

